

T.C ESKİŞEHİR VALİSİ SAYIN DR. KADİR KOÇDEMİR BAŞKANLIĞINDA KOSOVA ZİYARETİ RAPORU

13 - 16 KASIM 2012 – Priştina - Prizren

Heyet Listesi:

- Eskişehir Valisi Dr. Kadir KOÇDEMİR
- Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Rektörü Prof. Dr.Hasan GÖNEN
- Eskişehir Vali Yardımcısı İsmail KÜRECİ
- Eskişehir Tıp Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Bekir YAŞAR
- Eskişehir İl sağlık Müdürü Uzm. Dr. Seyhan FİDAN
- Eskişehir Devlet Hastanesi Başhekimi Uzm. Dr. Kazım SARICI
- ETO Meclis Başkanı Metin GÜLER
- ETO Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı A. İskender BAYAR
- ETO Disiplin Kurulu Başkanı Halis SAĞLAM
- ETO Dış İlişkiler Uzmanı Gökhan ÇOBANSOY
- Radim Radyatör Tic. Ltd. Şti. Müdür Beyhan DOĞAN
- Korkmaz Mobilya Ltd. Şti Firma Sahibi Hakan KORKMAZ

Görüşülen Kişiler ve Görüşme Notları:

Kosova ziyaretinin ilk ayağı 13 Kasım 2012 Priştine’de yer alan Türk Büyükelçiliği’ne olmuştur. Büyükelçi Songül Ozan ve beraberinde Üçüncü Katip Ahenk Dereli ve Volkan Başman ayrıca Ticaret Müşaviri Bilal Akkurt yer almıştır.

Büyükelçi Kosova hakkında heyete bilgiler aktarmıştır. Yer altı kaynakları bakımından zengin bir ülke

olduğu ve Altın madenin olduğu vurgulanmıştır. Topraklarının çok verimli olduğu buna karşılık hayvancılığın gelişmediği ayrıca belirtilmiştir.(Kasaplık et fiyatlarının 6 € olduğu belirtilmiştir) Kosova devletinin bütçe sıkıntılarının da olduğu vurgulanmıştır. Makedonya’ya tren yolu ile ulaşım bulunduğu ayrıca Türkiye’den de Kosova’ya kadar demiryolu olduğu belirtilmiştir. 15.000 Türk’ün yaşadığı 3 Bakan, 3 Milletvekili ayrıca Mamuşa Türk Köyünün olduğu Sayın Büyükelçi tarafından aktarılmıştır. Türkçe yayın yapan bir radyonun da olduğu

belirtilmiştir.

Farklı etnik yapılı bir ülke olduğu Türk, Boşnak, Arnavut, Sırp, Romen ve Mısırlılardan oluştuğu vurgulanmıştır. Ticaret Müşaviri tarafından Türkiye ile Serbest Ticaret Anlaşması müzakerelerinin 2. Turu yapıldığı belirtilmiştir.

Ülke genelinde Türk yatırımlarının olduğu, özellikle Altyapı ve inşaat alanında yatırımlarının Türk firmalar tarafından yapıldığı Havalimanı işletmesinde Limak, elektrik dağıtımında Çalık Holding ayrıca bankacılık sektöründe TEB Bankası faaliyet göstermektedir. Bunlar dışında yine Türk yatırımları olan çikolata fabrikası, sağlık yatırımları bulunmaktadır.

Müthiş bir aile yapısı olduğu ve aile içinde çalışmayan insanların olduğu gözlenmektedir. Gelirlerinin yanında Gayri Resmi gelirleri de olduğu gözlenmiştir.

İkinci ziyaret, Yunus Emre Kültür Merkezine olmuştur. Müdür Vekili Serdar Yürüsün heyeti karşılayarak, çalışma ortamlarını, kütüphaneleri ve bölümleri gezdirerek çalışmalar hakkında bilgiler vermiştir. 8-18 yaş arası gençlere eğitimler verdiklerinde özellikle Türkçe dersleri verdiklerinden bahsetmişlerdir. Ayrıca öğrencileri 15 gün boyunca Türkiye’de ağırladıklarından bahsetmişlerdir.

Öğleden sonraki ilk toplantı Kosova Ticaret Odasına gerçekleştirilmiştir. Toplantıda Sayın Vali ve diğer yetkililer bir sonraki toplantıya yetişmek için erken ayrılmışlardır. Eskişehir Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı İskender Bayar ETO tanıtım filmi gösterimi sonrası Eskişehir ve Eskişehir Ticaret Odası hakkında bilgiler aktarmıştır. Kosova Ticaret Odası Başkanı Safet Gerxhali’da Türkiye’yi öven konuşmalar gerçekleştirip, Türkiye’den öğrenecek çok şeylerin olduğunu vurgulamıştır. Daha sonra Kardeş Oda Protokol metni imzalanmıştır.

Bir sonraki görüşme Kosova Türk Ticaret Odasına gerçekleştirildi. Başkan Suat Albayrak ve Genel Sekreter Esin Muzbeg. Kosova hakkında genel bilgiler verdiler. Amaçlarının Türk girişimcisini Kosova'ya yönlendirmek ve Kosova'da sürdürülebilir projelere imza atarak, Kosova'nın kalkınmasına katkı sağlamak ve bu katkıyı sağlarken de Kosova ile Türkiye arasındaki ekonomik ilişkilerin gelişmesine vesile olduğunu söyledi. Ayrıca

- Kosova, Avrupa bölgesinde üretim girdileri düşük olan bir ülke olduğu,
- Avrupa pazarlarına yakınlığı ve iş gücü ucuzluğu nedeniyle önemli bir konuma sahip olduğu,
- Türk yatırımları 2000'li yıllardan itibaren giderek arttığı vurgulanmıştır.
- THY 2002 yılında **224 sefer** icra ettiği ve **16.996 yolcu** taşıdığı,
- 2012 Ocak - Ekim ayları arasında icra edilen **sefer sayısı 768** taşınan **yolcu sayısı ise 79.178'dir.**
- 2002 yılından 2012 Ekim ayına kadar yolcu ve sefer sayısı yaklaşık **5 kat** artırılmıştır.

Kosova Avrupa Birliğine yakınlığı ve ucuz iş gücü ile önemli merkez olacağı Başkan tarafından bildirildi. THY direk seferinin de olması Türkiye ile ilişkilerin gelişmesinin önünü açtığı vurgulanmıştır. Havalimanının 2009 yılında işletmesinin %100 hissedarının Limak olduğu ayrıca belirtilmiştir. Ayrıca TEB Banaksının 24 şube ile hizmet ettiği, Sigortacılık Şirketinin, Universal Food, Medicane Hospital, Konak Construction gibi önemli Türk Yatırımları Genel Sekreter Esin Muzbeg tarafından sunum yapılarak tanıtılmıştır.

Verimli toprakları olmasına rağmen hala daha soğuk hava deposunun olmaması dezavantaj olarak yatırımcıların karşısına çıkmaktadır. Makedonya, Arnavutluk, Bosna Hersek ülkelerine vergisiz malların serbest dolaşımı bulunmaktadır.

Ülkenin özelleştirme fonu da 600 milyon € fonu da para olduğu ve ihale ödeme sistemlerinin iyi çalıştığı ve 5 yılda % 5 büyümeye ile gittiği önemle vurgulanmıştır.

14 Kasım Çarşamba sabahı ilk toplantı Rome Buje Eğitim Bilim ve Teknoloji Bakanı ve yardımcıları ile yapıldı. Bakan 120.000 üniversite öğrencisinden ve 3 devlet üniversitesinden bahsetti. 480.000 ilköğretim ve lise öğrencisinden ayrıca 24.000 öğretmende ders verdiğinden bahsedilmiştir. Hocaların % 60 kendi uzmanlık alanları olduğu ve Türkiye'den yapılan yardımlara minnettar olduklarını ifade ettiler.

Türkiye'nin eğitim alanında ki deneyimleri kendileri için önemli bir referans olduğunu vurguladılar.

Sayın Vali Koçdemir ise Kültür başkentliği üzerine bilgiler verdi.

Bir sonraki görüşme Kosova Cumhurbaşkanı Atifete JAHJAGA hanımefendi ile gerçekleşti. Cumhurbaşkanı Türkiye Desteği ile Kosova'nın büyük değişim geçirdiği ve Türkiye'nin reform paylaşım süreci son derece önemli olduğu üzerinde durdular. Ayrıca Yapılan anlaşmalar ve Ticaret Odaları arasında yapılan anlaşmalar son derece önem arz ettiği ve Ticaret Odasının burada olması bizim için çok önemlidir, şeklinde ifade kullandılar. Ayrıca

Belediyeler arası işbirlikleri arttırılabilir ve Belediyeler çalışanlar arası değişim programları iş birlikleri sağlanabilmesi gereği üzerinde durdular.

Bundan sonraki görüşme Kosova Cumhuriyeti Başbakan Yardımcısı ve Yerel Yönetimlerden sorumlu Sayın Slobodan Petroviç ile gerçekleşmiştir. İyi temennilerin ardından Sayın Petroviç, Din, Dil ve Milletler arası çeşitlilik kendilerinin güzel yanları olduğundan bahsetmiştir. Hükümet olarak kültür ve mirasın korunmasına önem verdiklerinin altını

çizmişlerdir. Türk Milletini dost ülke olarak gördüklerini bildirmiştir. Büyük işlerin Türk şirketler tarafından yapıldığının altını ayrıca çizmişlerdir. Daha sonra Sayın Bakan ve Sayın Vali birlikte kameraların karşısına geçip demeç vermişlerdir.

Sonraki ziyaret Anayasa Mahkemesi olmuştur. Yargıç Üye Dr. Altay Suroy heyeti karşılayıp, duruşma salonunda heyete bilgiler aktarmıştır. Mahkemeni insan hak ve özgürlüklerin ihlaline baktığını belirtmiş olup, 2009 yılında kurulması ile birlikte ülke içinde yaşanan en büyük olaylarından biride 2 Cumhurbaşkanı görevden alma süreci olmuştur. Mahkemede 6 hâkimin yer aldığı 3 üye hâkimin ise yabancılardan oluştuğu anlatılmıştır. (Hollanda, İsviçre Ve Türkiye’den) Şimdiye kadar 600 başvuru yapıldığı 500’ünün karara bağlandığı aynı zamanda da bütün kararların Türkçe yayınlandığını da belirtmişlerdir. Kosova’da 7 adet belediyenin resmi dili Türkçe olduğu Sayın Suroy tarafından aktarılmıştır.

Bir sonraki ziyaret Sağlık Bakanlığına olmuştur. Bakan Yardımcı Kadir Hüseyin ve Siyasi Danışmanı Günay Halaç heyetimizi karşılamıştır. Sağlık Bakanlığı çalışmaları hakkında bilgiler aktarmıştır. 650 aile hekimi, 15.000 sağlık personeli ve 110.000.000€/ yıllık bütçeleri bulunduğundan bahsetmişlerdir.

T.C Sağlık Bakanlığı ile anlaşma imzaladıklarını belirtmişler ve savaştan sonra her sene 100 hastayı ücretsiz tedavi ettirdiklerini belirtmişlerdir. 2013 yılının 6. Ayından itibaren sağlık sigortası işine geçeceklerinden bahsetmişlerdir.

Ayrıca özel sektör sağlık yatırımlarından

bahsedilmiştir.

14 Kasım akşamı Kosova Ticaret Odası 50.yılı vesilesi ile verdiği yemeğe katılım sağlanmıştır. Yemekte DEİK Türk Güneydoğu Avrupa İş Konseyleri Başkanı Sadullah Sipahioğlu ve Türk İşadamlarından Ofis Dizayn firması sahibi Mustafa Yedikardeş ve Türker Uluslar arası Nakliyat Tic. A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanı Tamer Türker ile tanışılmıştır.

15 Kasım Perşembe günü ise Prizren Belediyesi ziyaret edilmiştir. Önce Belediye Başkanı odasından ağırlandıktan sonra Belediye Meclis toplantı salonunda karşılıklı yapılan konuşmaların ardından Eskişehir Vilayeti ile Prizren Belediye arasında Kardeş Şehir protokolü imzalanmıştır. Protokolde Prizren Belediyesi Başkanı Ramadan Muja, Prizren Belediyesi Danışmanı Arsim M. Prizren Belediyesi Yönetim Kurulu Üyesi Shpejti, Minir Krasniqi, Prizren Belediyesi Ymer Z. Berisha ve Prizren Belediyesi Başkan Yardımcısı Orhan Lopar , Protokol

Müdürü Sencar Karamuço meclis üyeleri, çok sayıda basın mensubu yer almıştır.

Bir sonraki ziyaret, Kosova Türk Temsil Heyet Başkanlığına olmuştur. Kurmay Albay ve Nato Bölge Komutanı Aygün Eker heyeti karşılamıştır. Sayın Vali tarafından şeref defteri imzalanmıştır. Tanıtım ofisi gezildikten sonra Sayın Eker tarafından Kosova hakkında genel bilgiler verilmiştir. Kurmay Albay Türkçe yayın yapan radyo kanalının kapatılmasından rahatsızlığını dile getirmiş ve bu konu da ziyaret eden Türk Heyetinden yardım istemişlerdir.

Ertesi günde yapılan ziyaretlerin en ilginç olanı Prizren Belediyesine bağlı Mamuşa Türk Köyü ziyaretidir. Belediye başkan yardımcısından bilgiler alınmıştır. 6000 kişilik nüfus ile Küçük Anadolu köylerini anımsatan köy de % 95 Türk nüfusu % 5 ise Romen vatandaşlar oluşturmaktadır. Belediye kadrosunda çalışan genç nüfus dikkat çekmektedir. Bu nüfusun hemen hepsi Türkiye’de tahsilini tamamlamıştır. Aynı

zamanda Yüksek Lisans ve doktorda çalışması yapan genç nüfus dikkat çekmektedir. Bu köyün farklı bir özelliği ise yüksek duvarlara sahip, avlu kültürüne sahip olmasıdır. Köyde 1 adet sağlık ocağı, aile hekimliği ve Ambulans vardır.

Hazırlayan:

Gökhan ÇOBANSOY

ETO Dış İlişkiler Uzmanı